

Utbildningsnämnden

Åtgärder mot psykisk ohälsa

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige gav i Mål och budget för 2020 utbildningsnämnden ett särskilt uppdrag att under året arbeta med åtgärder mot elevers psykiska ohälsa. Utbildningsenheten har genomfört en workshop för olika aktörer som möter barn och unga med psykisk ohälsa i utbildningen i Nacka. Målet med workshopen var att lägga en grund för utvecklad samverkan mellan olika aktörer för att ge alla barn och unga möjligheter att utvecklas så långt möjligt. Workshopen fick ett mycket positivt gensvar från deltagarna och många uttryckte vikten av att känna till vilka aktörer som finns i Nacka och vilka uppdrag de har. Utbildningsenheten kommer att ta upp frågan om fler workshops inom ramen för BUS-samarbetet, en lokal överenskommelse rörande barn i behov av särskilt stöd mellan Nacka kommun och Region Stockholm.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i Mål och budget för 2020 utbildningsnämnden ett särskilt uppdrag att under året arbeta med åtgärder mot elevers psykiska ohälsa och i bokslutet redovisa hur arbetet bedrivits under året.

Utbildningsnämnden har inte något övergripande ansvar för dessa frågor i kommunen, men har i rollen som hemkommun ett ansvar för att se till att alla barn får sin rätt till utbildning tillgodosedd och ska också vid behov samordna insatser mellan olika samhällsorgan. Utbildningsnämnden beslutar också om tilläggsbelopp för elever med mycket stort behov av stöd, vilket delegerats till utbildningsenhetens resurssamordnare.

Bakgrund

Psykisk ohälsa har enligt en rapport från Socialstyrelsen¹ ökat med 100 procent för barn i åldern 10-17 år mellan 2006 och 2016. Det är framför allt diagnoser för depressioner och olika ångestsyndrom som bidrar till ökningen av den psykiska ohälsan. I rapporten menar Socialstyrelsen att det inte finns några säkra svar på varför den psykiska ohälsan

¹ <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/kraftig-okning-av-psykisk-ohalsa-bland-barn-och-unga-vuxna/>

ökar, men att det kan ha att göra med en ökad medvetenhet och att fler vågar berätta, men också ha att göra med ungas livsvillkor.

Enligt Sveriges Kommuner och Regioners särskilda webbplats om psykisk ohälsa Uppdrag psykisk hälsa² visar forskning på ett samband mellan goda skolresultat och psykisk hälsa. Att gå ut skolan med godkända betyg är en stark skyddsfaktor.

För att stötta barn med psykisk ohälsa krävs insatser från olika aktörer inom skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst, och vikten av samordningen mellan olika insatser betonas i olika sammanhang. Det finns också många exempel på utvecklingsarbete och samordning som varit framgångsrikt till exempel på Sveriges Kommuner och Regioners webbplats ovan, och inom ramen för Tidiga och samordnade insatser för barn och unga (TSI) som är ett samarbete mellan Skolverket och Socialstyrelsen³.

Åtgärder för psykisk hälsa i Nacka

För att komma fram till vilka åtgärder som var lämpliga att genomföra inom ramen för uppdraget undersökte utbildningsenheten vilka aktiviteter som pågick. Vi kunde konstatera att det fanns goda möjligheter till kompetensutveckling och stöd på området för lärare och rektorer, såväl nationellt, regional som lokalt. Omsorgsenheten i sociala omsorgsprocessen i Nacka genomförde under våren en föreläsningsserie för bland annat lärare inom ramen för en nationell satsning med namnet Uppdrag psykisk hälsa med syfte att ge grundläggande kunskap och om och förståelse för individer med neuropsykiatriska funktionshinder. Barn och elevhälsan i Nacka genomför också kurser för lärare med flera om bland annat neuropsykiatriska funktionshinder. En del av föreläsningarna kan dock ha ställts in på grund av corona-pandemin. Det finns också mycket information att hämta på bland annat webbplatserna som nämnts ovan.

Utbildningsenheten genomförde en enkätundersökning till rektorer på grundskolor i februari-mars för att få en bild av behovet av ytterligare stöd. Svaren visade att många skolor genomfört kompetensutveckling eller andra aktiviteter för sina medarbetare. Ibland omfattade den alla lärare, ibland medarbetare inom elevhälsan som till exempel specialpedagoger. Flera rektorer menade att man utvecklat det egna arbetet på skolan, men det fanns en osäkerhet och frustration när man samarbetade med andra aktörer.

Utbildningsenheten bedömde därför att en lämplig åtgärd var att bjuda in olika aktörer som möter barn och unga med psykisk ohälsa i utbildning i Nacka till en gemensam workshop. Avsikten var att ge ett första steg för att skapa ökad förståelse hos olika aktörer för varandras uppdrag och också identifiera utmaningar, hinder och möjligheter för samverkan.

² <https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/skola-och-elevhalsa/>

³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/organisera-tidigt-stod-och-extra-anpassningar/tidiga-och-samordnade-insatser-for-barn-och-unga>

Workshopen genomfördes digitalt den 14 oktober. Workshopen planerades av utbildningsenheten i samarbete med gruppchef på barn och familjeenheten och förändringsledare på stadsledningskontorets stab. Totalt var 38 personer anmälda, bland annat från grundskolor, barn- och familjeenheten och olika aktörer inom hälso- och sjukvården. Workshopen leddes av en moderator och var interaktiv och deltagarna delades vid flera tillfällen in i mindre grupper. Diskussionerna handlade om samverkan och vilka insatser som krävdes i ett fiktivt case som handlade om en pojke i årskurs 8 med hög skolfrånvaro.

Responsen under workshopen och i den enkät som genomfördes i slutet visar att deltagarna i hög grad uppskattade workshopen och att få kontakt och att diskutera med andra aktörer. Flera uttryckte att de ville veta mer om vilka som arbetar med dessa frågor i Nacka och hur deras uppdrag ser ut, och menade att det var svårt att veta vilka aktörer och stödinsatser som finns i Nacka. Något som många lyfte var också vikten av att sätta in insatser och samverkan tidigt, och att skapa tidseffektiva former för det.

Många deltagare uppskattade den digitala formen, bland annat för att den inte krävde någon restid. Flera uttryckte också att digitala lösningar behöver utvecklas för att underlätta samverkansmöten om enskilda barn, och att det idag finns hinder för det som bör kunna övervinnas.

Målet med workshopen var att lägga en grund för utvecklad samverkan mellan olika aktörer för att ge alla barn och unga möjligheter att utvecklas så långt möjligt. Det positiva gensvaret från deltagarna visar att det en del kontakter knöts under workshopen och att det finns en önskan om fler workshops av detta slag. Frågan om att genomföra fler workshops kommer utbildningsenheten ta upp inom ramen för BUS-samarbetet, en lokal överenskommelse rörande barn i behov av särskilt stöd mellan Nacka kommun och Region Stockholm.

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärderna har genomförts inom utbildningsenhetens befintliga budget. Inga förslag till beslut ges.

Konsekvenser för barn

Att elever med psykisk ohälsa får rätt stöd är viktigt för att de ska ges möjlighet att utvecklas så långt möjligt och få den utbildning de har rätt till. Det är därför avgörande att de olika aktörer som har ansvar på detta område samverkar på bästa sätt.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten